

Հավելված N 3
Հայաստանի Հանրապետության տարածքային
կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի
2021 թվականի ----- դիմում
N ----- Լ հրամանի

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ
2017-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՈԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ**

**2021 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	1
ՀԱՊԱԿՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ	2
ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	3
I. ԱՇԽԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳԽԱՀԱՏՈՒՄԸ ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶՈՒՄ	4
II. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՄՁ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՈՐ ՀԱՏՎԱԾԻ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄ	4
III. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ	4
IV. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	5
V. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	6
VI. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ	6
6.1. Կրթութեալուն	6
6.2. Մշակույթ, Սովոր և Երիտասարդության հարցեր	8
6.3. Ռողոշակություններ	9
6.4. Սոցիալական Պահպանություն	10
VII. ԵՆԹԱԿԱՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ	11
7.1. Տրասսորս և ճանապարհանուխթյուն	11
7.2. ԽՄԵԼՈՒ ԶԱՐԱՄԱԿԱՐԱՐՈՒՄ և ԶՐԱՀԵՇՈՒՄ	12
7.3. ԳԱԶԱՖԻԿԱՑՈՒՄ	13
7.4. ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ	13
VIII. ՔԱՂԱՔԱԾԻՆՈՒԹՅՈՒՆ	13
IX. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՈՎՎԱՐՈՒՄ, ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻՑ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՊԱՀՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	14
9.1. Տարածքային Կառավարում	14
9.2. Տեղական Ինքնականակարում	15
9.3. Քաղաքացիական Հաստակություն	15
9.4. Արտակարգ Իրավիճակներից Բնակչության և Տարածքների Պահտպանություն	15
X. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ	17
XI. ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ 2021թ. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՖԻՆԱՆՍՎՈՐՈՒՄԸ	17
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	17

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՀՀՌԴ	Հայաստանի զարգացման ռազմավարություն
ՀՏՏՌ	Հայաստանի տարածքային զարգացման ռազմավարություն
ՀՏՏՀ	Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ
ՀԱԷԿ	Հայկական ատոմային էլեկտրակայան
ՎՀԵԲ	Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ
ԵՄ	Եվրոպական Միություն
ՀՆԱ	Համախառն ներքին արդյունք
ՀԱԱ	Համախառն ավելացված արժեք
ՏԿՁԵՆ	Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն
ՏԻՄ	Տեղական ինքնակառավարման մարմին
ԶԼՄ	Զանգվածային լրատվության միջոցներ
ԱՎԾ	Ազգային վիճակագրական ծառայություն
ՍՊԸ	Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
ՏԻՄ	Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ
ՏՀ	Տարածքային զարգացում
ՏԶՀՊ	Տնտեսական զարգացման հարցերով պատասխանատու
ԳՖԿ	Գյուղական ֆինանսավորում կառույց
ՀԳՏՏՀՀ	Հայաստանում գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման հիմնադրամ
ՄԱԶԾ	ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիր
ԳԷՀ	Գլոբալ էկոլոգիական հիմնադրամ
ՀԵՅ	Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի հուլիսի 6-ի նիստի N 29 արձանագրային որոշման N 3 հավելվածով հավանության է արժանացել Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարությունը:

Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի զարգացման տեսլականն է՝ ունենալ կայուն, համաչափ զարգացող, մրցունակ տնտեսություն, զբաղվածության բարձր մակարդակ և ծայրահեղ աղքատությունն ամբողջությամբ հաղթահարած մարզ:

Տեսլականին հասնելու նպատակով ՀՀ Արմավիրի մարզի առկա իրավիճակի վերլուծության հիման վրա սահմանվել են հետևյալ ռազմավարական նպատակները.

- 1) Մինչև 2025թ. ՀՀ Արմավիրի մարզի տնտեսական աճի ապահովում՝ տնտեսության վարման ինտենսիվ մեթոդների կիրառման, աշխատատեղերի ստեղծման, աղքատության կրճատման միջոցով՝ մինչև 10%,
- 2) Մինչև 2025թ. ՀՀ Արմավիրի մարզի թույլ զարգացած տարածքների անհամաչափությունների նվազեցում՝ 10%-ով,
- 3) Մարզային զարգացման ռազմավարության իրականացման ընթացքում մարզային և տեղական ղերակատարների ակտիվության բարձրացում և մարդկային կապիտալի կառավարման հմտությունների բարելավում:

Սահմանվել են զարգացման երեք առաջնահերթ գերակայությունները.

- 1) Արդյունաբերության աճ՝ շեշտը դնելով կորքը ու միջին բիզնեսի զարգացման վրա, մասնավորապես վերամշակող արդյունաբերական կազմակերպությունների հիմնում/ ընդլայնում,
- 2) Ինտենսիվ գյուղատնտեսության զարգացում՝ հատկապես Բաղրամյանի տարածաշրջանում,
- 3) Տուրիզմի զարգացում՝ շեշտը դնելով հոգևոր, մշակութային, գյուղական և ագրո տուրիզմի վրա:

Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի 2021 թվականի գործունեության ծրագիրը մշակվել է՝ առաջնորդվելով «Մարզային զարգացման ծրագրերի մշակում և իրականացում» 2008-2009թթ. մեթոդական ձեռնարկով:

Ծրագրի նպատակներն են.

- 1) համախմբել 2021 թվականի ընթացքում մարզում նախատեսվող բոլոր միջոցառումները՝ մարզի ռազմավարական նպատակների իրականացման համար,
- 2) ներառել միջոցառումների իրականացման ցուցանիշները և արդյունքները տրամաբանական հենքում
- 3) սահմանել այն կազմակերպությունները, որոնք պատասխանատու են կոնկրետ միջոցառումների իրականացման համար:

2021 թվականի գործունեության ծրագրում ներկայացվում են այն միջոցառումները, որոնց իրականացման ընթացքին հետևելու է ՀՀ Արմավիրի մարզաբնարանը: Ծրագրում ներառված են Հայաստանի Հանրապետության 2021 թվականի պետական բյուջեի, համայնքային բյուջեի միջոցներով, վարկային ծրագրերով, մասնավոր ներդրումներով Արմավիրի մարզում 2021 թվականին նախատեսվող ծրագրերն ու միջոցառումները: Միաժամանակ արձանագրվել են այն հիմքերը, որոնց վրա կառուցվելու են ծրագրի մշտադիտարկման աշխատանքները:

I.ԱՐՁԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶՈՒՄ

ՀՀ Արմավիրի մարզի 2017-2025թթ. զարգացման ռազմավարությունում բավարար կերպով տրված է աղքատության գնահատումը մարզում: Բացահայտվել են մարզում աղքատությունը պայմանավորող հիմնական գործուները, մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման խոչընդոտները և դրանց հիմնան վրա նախանշվել աղքատության հաղթահարման ռազմավարությունն ու համապատասխան միջոցառումները:

Համաձայն մարզի զարգացման տեսլականի՝ խնդիր է դրվել ունենալ կայուն, համաչափ զարգացող, մրցունակ տնտեսություն, զբաղվածության բարձր մակարդակ ունեցող, ինչպես նաև ծայրահեղ աղքատությունն ամբողջությամբ հաղթահարած մարզ:

II.ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՄՁ ԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Արդյունաբերության, ՓՄՁ և մասնավոր հատվածի զարգացումը մարզում աղքատության կրճատման և տնտեսական զարգացման ամենակարևոր ուղղություններից է:

Արմավիրի մարզի արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, ըմպելիքի, ալկոհոլային խմիչքի արտադրության և օգտակար հանածոների հանքավայրերի շահագործման ուղղությամբ: Արդյունաբերական ձեռնարկությունները հիմնականում կենտրոնացած են քաղաքային համայնքներում:

Մարզում առկա են նաև նախկին արդյունաբերական չօգտագործվող տարածքներ՝ հատկապես քաղաքային համայնքներում և Բաղրամյանի տարածաշրջանի համայնքներում, և մարզի ազգաբնակչության մասնագիտական կարողությունների մեջ դեռևս առկա է արդյունաբերական աշխատողների ներուժ, մարզում գերակա խնդիր է զարգացնել նաև արդյունաբերությունը:

2021 թվականին ևս խնդիր է դրվում բարձրացնել գործարար ակտիվությունը մարզում՝ համագործակցելով Ներդրումների աջակցման կենտրոնի հետ և ներգրավելով տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և համայնքների գործարար ներկայացուցիչներին:

2021թ. մարզում ՓՄՁ ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել շուրջ 20.0 մլն դրամի ծրագրեր (միջոցառումներ, վարկային երաշխավորությունների տրամադրում):

2021թ. ոլորտում պլանավորվել է իրականացնել շուրջ 50.0 մլն դրամի ծրագրեր:

III. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզի ռազմավարությամբ առաջնահերթ գերակայություն է սահմանվել տուրիզմի զարգացումը՝ շեշտը դնելով հոգևոր, մշակութային, զյուղական և ագրո տուրիզմի վրա: ՀՀ Արմավիրի մարզում արդեն իսկ կան առանձին կազմակերպություններ, որոնք զբաղվում են հոգևոր-մշակութային և էթնիկ տուրիզմով և որոնց հաջողված փորձի տարածումը մարզի այլ համայնքներում կարող է նպաստել մարզում զբոսաշրջության ոլորտի զարգացմանը:

Ոլորտի թույլ կողմերից է՝ տուրիստական ենթակառուցվածքների՝ հյուրատների, հյուրանոցների, բարձրորակ սպասարկման ծառայությունների բացակայությունը:

Մարզը համագործակցում է ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության զբոսաշրջության կոմիտեի, Ներդրումների աջակցման կենտրոնի, ինչպես նաև տեղական կազմակերպությունների հետ:

2021թ. պլանավորվում է մշակել զբոսաշրջության խթանմանն ու զարգացմանն ուղղված նոր ներդրումային ծրագրեր և ներկայացնել ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն և ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության զբոսաշրջության կոմիտե՝ միջազգային կազմակերպություններին և արտերկրի ներդրողներին ներկայացնելու նպատակով:

2021թ. զբոսաշրջության ոլորտում պլանավորվել է իրականացնել շուրջ 15.0 մլն դրամի ծրագրեր:

I.ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզի ռազմավարությամբ առաջնահերթ գերակայություն է սահմանվել ինտենսիվ գյուղատնտեսության զարգացումը՝ հատկապես Բաղրամյանի տարածաշրջանում:

Գյուղատնտեսության ոլորտի գերակայություններ են սահմանվել գյուղատնտեսության տեխնիկական վերազինումը/արդիականացումը, նորարարությունների, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրումը և խթանումը:

Ոլորտի թույլ կողմերն են՝ ավանդական գյուղատնտեսության դոմինանտ լինելը, գյուղատնտեսական նշանակության հողերի մասնատվածությունը, մեքենայացման, արտադրողականության ցածր մակարդակը, ոռոգման համակարգերի մաշվածության հետևանքով ոռոգման ջրի կորուստները, գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակման կազմակերպությունների ոչ բավարար հզորությունը, մթերման ծավալների ցածր մակարդակը:

2021թ. նախատեսվում է ավելացնել գյուղատնտեսական արտադրության մեջ ընդգրկված հողատարածությունների մակերեսը՝ պայմանավորված խորքային հորերի հորատման և վերանորոգման ծրագրի իրականացման հետ:

ՀՀ Արմավիրի մարզում 2021 թվականին գյուղատնտեսության ոլորտում կշարունակվեն իրականացվել հետևյալ պետական աջակցության ծրագրերը:

- «Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական տեխնիկայի ֆինանսական վարձակալության՝ լիզինգի» պետական աջակցության ծրագրի

- «Գյուղատնտեսության ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույթների սուբսիդավորման» ծրագիր

-«Գյուղատնտեսության ոլորտում ապահովագրական համակարգի ներդրման փորձնական ծրագրի իրականացման համար պետական աջակցության» ծրագիր

-«Գյուղատնտեսական հումքի մթերումների (գնումների) նպատակով ագրովերամշակման ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույթների սուբսիդավորման ծրագիր»

-«Հայաստանի Հանրապետությունում ագրոպարենային ոլորտի սարքավորումների ֆինանսական վարձակալության՝ լիզինգի պետական աջակցության ծրագիր»

- «Փոքր և միջին «հսելացի» անասնաշենքերի կառուցման կամ վերակառուցման և դրանց տեխնոլոգիական ապահովման պետական աջակցության ծրագիր»

-«Հայաստանի Հանրապետությունում խաղողի, ժամանակակից տեխնոլոգիաներով մշակվող ինտենսիվ պտղատու այգիների և հատապտղանցների հիմնման համար պետական աջակցության ծրագիր»:

2021թ. կշարունակվի ՀՀ կառավարության 27.09.2018թ. N 1073-Ն որոշմամբ Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի կողմից իրականացվող 1 ծրագիր՝ Ալաշկերտի խորքային հորի վերականգնում՝ ոռոգման նպատակով (պետական բյուջե՝ 18747,6 հազ. դրամ արժեքով):

2021թ. մասնավոր ներդրումներով և համայնքային բյուջեի միջոցներով նախատեսվում է հիմնել նոր ինտենսիվ այգիներ, անասնապահական ֆերմաներ, ներդրել կաթիլային ոռոգման համակարգեր և հակակարկտային ցանցեր, ձեռք բերել գյուղտեխնիկա, կառուցել սպանդանոց:

2021թ. կշարունակվի Եվրասիական զարգացման բանկի ֆինանսավորմամբ, համայնքների 10% համաֆինանսավորմամբ մարզում իրականացվող Ոռոգման համակարգերի արդիականացում ծրագրը, մասնավորապես՝ Ստորին-Հրազդանի մայր ջրանցքի առավել վթարային հատվածների վերականգման և թվով 34 համայնքների (39 համայնքից 5-ը հրաժարվել են) ներտնտեսային ոռոգման համակարգերի վերականգնման աշխատանքները՝ 2021թ. համար շուրջ 1,215.6 մլն դրամ գումարով:

2021թ. նախատեսվում է ոլորտում իրականացնել համայնքների սուբվենցիայի նոր ծրագրեր:

2021թ. գյուղատնտեսության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 1,494.4 մլն դրամ:

Հողաշինություն և հողօգտագործում. Բնագավառում իրականացվում են մարզի համայնքներում տարվա ընթացքում հողաշինարարական այլ գործառույթներ՝ հողամասի նպատակային նշանակության փոփոխություններ, բարձրարժեք հողատեսքերը ցածրարժեքի փոխադրելու վերաբերյալ եզրակացությունների տրամադրում:

V. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Արմավիրի մարզի բնապահպանական հիմնախնդիրներն են՝ ջրային պաշարների ոչ բավարար քանակությունը, անտառների բացակայությունը, մարգում աղբի կառավարման համակարգերի սահմանափակությունը, բնակչության իրազեկվածության ցածր մակարդակը բնապահպանական խնդիրների հետ կապված, ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի մաշվածությունը, կոյուղու կեղտաջրերի մաքրման կայանի բացակայությունը, կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման անբավարար մակարդակը, աղակալված հողերի առկայությունը, իսկ որպես սպառնալիքներ՝ ՀԱԷԿ-ի առկայությունը մարգում, մարդատար և բեռնատար տրանսպորտի բարձր խտությունը, ստորերկրյա ջրային պաշարների նվազման միտումը, կլիմայի փոփոխությունները՝ շոգ ամառների և խստաշունչ ձմեռների տևողության ավելացումը, տեղումների քանակի նվազումը, երաշտների առաջացման հնարավորությունների մեծացումը:

2021թ. բնապահպանության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 20.0 մլն դրամ:

VI.ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏ

6.1. Կրթություն

ՀՀ Արմավիրի մարզի կրթական համակարգն ընդգրկում է նախադպրոցական, հանրակրթական (տարրական, հիմնական և ավագ), միջին մասնագիտական (նախնական արհեստագործական և միջին մասնագիտական) և բուհական համակարգերը: Մարզի բնակչությունը օգտվում է Երևան քաղաքի մոտ լինելու հանգամանքից և օգտագործում մայրաքաղաքի կրթական համակարգը միջին մասնագիտական և բարձրագույն կրթություն ստանալու համար:

Ոլորտի գերակա խնդիրներն են՝ համընդհանուր հավասարապես հասանելի, ներառական և որակյալ կրթության ապահովումը, որը հնարավորություն է ընձեռում անձին՝ ուսումը շարունակելու կրթության հաջորդ մակարդակում կամ անցնելու համապատասխան աշխատանքային գործունեության, 3-5 տարեկան բոլոր երեխաների համար հավասար հասանելի և որակյալ նախադպրոցական կրթության մատչելիության, ինչպես նաև 5 տարեկանների առավել ընդգրկվածության ապահովումը, ինչպես նաև մարզի շուկայի կարիքները բավարարող նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական, բարձրագույն մասնագիտական կրթությամբ մասնագետների պատրաստումը:

2021 թվականին հանրակրթության ոլորտում շարունակվող ծրագրերն են՝

- Արմավիրի մարզի հանրակրթական դպրոցների և 2 տարածքային մանկավարժական բանական աջակցության կենտրոնների մանկավարժական աշխատողների վերապատրաստումների շարունակում՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության և Հանրապետական մանկավարժական աշխատողների միջոցով,
- Արմավիրի մարզի հանրակրթական դպրոցներում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար սահմանված ֆինանսավորման բարձրացված չափաբանակի սանդղակի կիրառում՝ ըստ երեխայի կարիքի ծանրության աստիճանի,

- | մանկավարժականական
արդյունավետության ապահովում, | աջակցության
պայմանների կարիք ունեցող երեխաների գնահատում և
վկայագրում, | ծառայությունների
պայմանների ստեղծում հանրակրթության ինտեգրման գործընթացում, շահագրգիռ կողմերի հետ սերտ համագործակցություն, ոլորտում եղած լավագույն փորձի ներկայացում և
տարածում, | ներդրման
աջակցության պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծում հանրակրթության ինտեգրման գործընթացում, շահագրգիռ կողմերի հետ սերտ համագործակցություն, ոլորտում եղած լավագույն փորձի ներկայացում և
տարածում, |
|---|--|--|---|
| • Մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2021-2022, 2022-2023 և 2023-2024 ուսումնական տարիների նախնական կոմպլեկտավորումների կազմումը և ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն ներկայացնելը, | • Առարկայական օլիմպիադների կազմակերպում, | • Ուսումնական հաստատությունների ապահովումը դասագրքերով, | • 2021 թվականի ընթացքում «Դպրոցական տաք սնունդ» ծրագրի շրջամանկներում մարզի դպրոցների ընդգրկում |
| • Ազգային երգ ու պար» առարկայի ներդրման գործընթացի շարունակականության ապահովում, | • Հասարակական կազմակերպությունների հետ համագործակցություն, | • Համագործակցություն «Դասավանդիր Հայաստան» կրթական հիմնադրամի հետ | • Համագործակցություն Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի և ԱՄՆ դեսպանությունների հետ: |
| • Համագործակցություն ԵՊՀ, ՀՊՄՀ, Ֆրանսիական համալսարանի և այլ բուհերի հետ: | • Ավարտական և միանական քննությունների կազմակերպում, | • Կրթության ոլորտում թափուր հաստիքների, անցկացվող մրցույթների և այլ տեղեկատվության հրապարակայնության ապահովում: | • Համագործակցություն նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների կառուցում, վերանորոգում, հիմնանորոգում և գույքի համալրում: |
| • Դպրոցների մասնակի վերանորոգումներ, լոկալ ջեռուցման համակարգերի անցկացման և վերանորոգման աշխատանքներ: | • Դպրոցների մասնակի վերանորոգումներ, լոկալ ջեռուցման համակարգերի անցկացման և վերանորոգման աշխատանքներ: | • Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագրի շրջանակներում իրականցվում է Վաղարշապատի Մ. Գորկու անվան N 5 ավագ դպրոցի մասնաշենքերի հիմնանորոգման աշխատանքները: | • Համաշխարհային բանկի կողմից ֆինանսավորվող «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագրի շրջանակներում իրականցվում է Վաղարշապատի Մ. Գորկու անվան N 5 ավագ դպրոցի մասնաշենքերի հիմնանորոգման աշխատանքները: |
| • Համագործակցություն Հանրապետության կառավարության և Ասիական զարգացման բանկի միջև իրականացվող դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի շրջանակներում ընթանում է Պտղունքի Տիգրան Մեծի անվան միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքները: | • Մրգաշատի, Փարաքարի և Զրաբրի միջնակարգ դպրոցներում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և Ասիական զարգացման բանկի միջև իրականացվող դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է դպրոցական նոր շենքերի կառուցում: | • ՀՀ պետական բյուջեի «1183 Ապահով դպրոց» ծրագրի շրջանակներում Արգինա համայնքում կառուցվում է փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների մոդուլային շենք: | • ՀՀ պետական բյուջեի «1183 Ապահով դպրոց» ծրագրի շրջանակներում Արգինա համայնքում կառուցվում է փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների մոդուլային շենք: |

- Շենքային պայմանների բարելավում ծրագրի շրջանակներում Վաղարշապատի Մ. Խորենացու անվան թիվ 10 ավագ դպրոցի հիմնանորոգում:
- Աջակցություն համայնքներին մարզական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավման համար ծրագրի շրջանակներում Զրառատի համայնքում կառուցվելու է ծանրամարտի մարզադահլիճ:
- Արտիմետի միջնակարգ դպրոցում կառուցվելու է մարզադահլիճ:
- Վերանորոգվելու են Արագածի, Շահումյանի, Փշատավանի, Սարդարապատի, Զանֆիդայի, Գետաշենի միջնակարգ և Արմավիրի թիվ 6, Արմավիրի թիվ 8, Վաղարշապատի թիվ 7 հիմնական դպրոցների մարզադահլիճները:
- Մարզառազմական և արտառասումնական դաստիարակության ոլորտում միջոցառումների իրականացում:

2021թ. պետական բյուջեով հատկացվել է 8,101.9 մլն. դրամ՝ տարրական, հիմնական, միջնակարգ ընդհանուր հանրակրթություն, նախադպրոցական կրթություն, ատեսավորման միջոցով որակավորում ստացած ուսուցիչներին հավելավճարների տրամադրում, հանրակրթական դպրոցների մանկավարժներին և դպրոցահասակ երեխաներին տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում ծրագրերի համար:

Ասիական զարգացման բանկի Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրով կիրականացվեն Փարաքարի և Պտղունքի միջնակարգ դպրոցների կառուցման աշխատանքները:

2021թ. կրթության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 8,814.3 մլն. դրամ:

6.2. Մշակույթ, սպորտ և երիտասարդության հարցեր

Մշակույթ. 2021թ. ևս մարզպետարանի գործունեությունը կնպատակառությունը մարզում պետական մշակութային քաղաքականության իրականացմանը, մարզի մշակութային դերի բարձրացմանը, մշակութային ու հոգևոր ժառանգության պահպանմանը, ազգային արժեքների ու ավանդույթների վերականգմանն ու տարածմանը, պետական, ազգային ու այլ տոնների, զանգվածային միջոցառումների կազմակերպմանը, թանգարանների, գրադարանների, մշակութային այլ օջախների նպատակային գործունեության ապահովմանը, կադրային քաղաքականության և մշակութային կրթության զարգացմանն ու առաջընթացին, հայ ընտանիքի բարոյական նորմերի պահպանմանը, մատադ սերնդի հայեցի դաստիարակությանը, երիտասարդության շրջանում տարվող աշխատանքների աջակցմանն ու ակտիվացմանը:

Արմավիրի մարզում մշակութի բազավառում պետական և մարզային միջոցառումների ծրագրերի շրջանակներում, ինչպես նաև տարբեր մշակութային, կրթական և հասարակական կազմակերպությունների հետ համագործակցությամբ կազմակերպվելու են բազմաթիվ միջոցառումներ, փառատոններ, ցուցահանդեսներ, մրցույթներ՝ նվիրված պետական, ազգային և այլ տոններին, ազգային ավանդական ծեսերին ու ավանդույթներին, նշանավոր մարդկանց, իրադարձությունների հոբեյաններին ու տարելիցներին, անցկացվելու են հանդիպումներ նշանավոր մարդկանց հետ, ցերեկույթներ, գրքերի շնորհանդեսներ, քննարկումներ, կինոդիտումներ, պոեզիայի ժամեր, տիկնիկային և թատերական ներկայացումներ և այլն:

2021թ. ՀՀ պետական բյուջեով մարզպետարանին հատկացվել է շուրջ 37.8 մլն դրամ՝ ազգային, փողային և լարային նվազարանների գծով ուսուցման և մշակութային միջոցառումների իրականացման նպատակով:

Սպորտ և երիտասարդության հարցեր. Արմավիրի մարզը հանրապետության մարզական նվազարաններով աչքի ընկնող մարզերից է: Մարզի մարզիկները պարբերաբար մասնակցում են տարբեր մարզաձևերից մեծահասակների, երիտասարդների և պատանիների աշխարհի, Եվրոպայի

և միջազգային այլ առաջնություններին՝ մարզում հենակետային համարվող չորս մարզաձևերից՝ ըմբշամարտ, ծանրամարտ, բոնցքամարտ, շախմատ, և ունեն նշանակալի հաջողություններ ու ձեռքբերումներ՝ մեդալներ օլիմպիական խաղերում, աշխարհի, Եվրոպայի և միջազգային առաջնություններում:

Մարզում պետական երիտասարդական քաղաքականությունն իրականացվում է պետական կառավարման մարմինների, ՏԻՄ-երի, բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթական հաստատությունների, երիտասարդության հարցերով զբաղվող ՀԿ-ների և այլ մարմինների կողմից:

Ոլորտի թույլ կողմերից է Արմավիր և Մեծամոր քաղաքներում, ինչպես նաև գյուղական բնակավայրերում մարզամշակութային և ժամանցի վայրերի բացակայությունը:

2021թ. մշակույթ, սպորտ և երիտասարդության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 172.6 մլն.դրամ:

6.3. Առողջապահություն

Բուժձառայությունների որակի և մատչելիության բարձրացումը մարզում սահմանվել է որպես ոլորտային գերակա նպատակ: Այս նպատակին է միտված առողջության առաջնային օղակի պահպանման և շտապ բուժօգնության հաստատությունների նյութատեխնիկական բազայի բարելավման, կառուերի վերապատրաստման, տուբերկուլյոզի, մալարիայի, ՄԻԱՎ/ԶԻԱՀ-ի և վարակիչ այլ հիվանդությունների կանխարգելման ուղղությունները: Առողջապահության համակարգի զարգացման միջոցառումները մշակելիս անհրաժեշտ է ուշադրություն դարձնել մարզային յուրահատկություններին:

Ոլորտի թույլ կողմերից է որոշ գյուղական ամբողատորիաների ոչ բավարար պայմանները:

2021 թվականին ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից շարունակաբար իրականացվելու են այն ծրագրերը, որոնք մեկնարկել են նախորդ տարիներին, ինչպես նաև ներդրվելու են նոր ծրագրեր:

2021թ. համար պլանավորվել է առողջապահական կազմակերպությունների տարեկան բյուջեում վճարովի ծառայությունների տեսակարար կշռի 10%-ով աճ՝ 2020 թվականի համեմատ:

2021թ. վճարովի ծառայությունների աճ ապահովելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ գործառույթները:

- 1) Ստվերային շրջանառության բացառում
- 2) Բուժման բավարար պայմանների ապահովման նպատակով կենտրոնի ստացիոնար բժժանմունքների ընթացիկ և կոսմետիկ վերանորոգում
- 3) Բարոյապես մաշված բժշկական սարքավորումների և կահույքի փոխարինում նորով
- 4) Նոր տեխնոլոգիաների և սարքավորումների ներդրում (հատկապես ռենտգեն սարքավորում)
- 5) Կադրային համալրում՝ վիրաբույժ, մանկաբույժ, անեսթեզյոլոգ
- 6) Մատուցվող ծառայությունների գների վերանայում
- 7) Պետական պատվերի ձևավորման եղանակի վերանայում՝ այն համապատասխան գործակցով կապելով վճարովի ծառայությունների հետ:

2021թ. ընթացքում նախատեսվում է մարզում գործող բժշկական կենտրոնները հագեցնել ժամանակակից նորագույն բժշկական սարքավորումներով և գործիքներով, ներդնել և զարգացնել ժամանակակից բժշկության նոր մեթոդներ և համակարգեր:

2021թ. տարեկան գլոբալ բյուջեով մարզի առողջապահական հաստատություններին հատկացները կազմում է 3.0 մլրդ դրամ:

2021թ. առողջապահության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 3,049.0 մլն դրամ:

6.4. Սոցիալական պաշտպանություն

Սոցիալական պաշտպանության ոլորտում սոցիալական ծառայութունների մատչելիության և որակի բարձրացումը համարվում է զարգացման հիմնական նպատակ:

2021թ. նախատեսվում է Էջմիածնում սկսել և ավարտել ինտեգրված սոցիալական աշխատանքի կազմակերպման գործընթացը, Բաղրամյանում և Արմավիրում շարունակել ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների մատուցումը մեկ պատուհան սկզբունքով: 2021թ. ևս կշարունակվի զոհված, մահացած զինծառայողների ընտանիքի անդամների և զինծառայության հետ կապված հաշմանդամություն ունեցող անձանց բնակարանային ապահովության հիմնահարցերի լուծման ՀՀ կառավարության ծրագիրը: 2021թ. նախատեսվում է շարունակել խոցելի սոցիալական խմբերի հետ տարվող աշխատանքը:

2021թ. մարզում իրականացվող զարգացման ծրագրերում և ՓՄՁ-ի հետ կազմակերպվող ծրագրերում հնարավորինս շատ ներառել մարզի գրադարձության տարածքային գործակալություններում հաշվառված և աշխատանք փնտրող անձանց:

2021թ. նախատեսվում է շարունակել ՀՀ կառավարության 2018 թվականի սեպտեմբերի 27-ի N 1025-Լ որոշման N 2 հավելվածով հաստատված հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական ներառման նախատեսվող միջոցառումների ցանկով մարզպետարանին վերապահված գործողությունները:

2020թ. ընթացքում մարզում ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից մարզում պլանավորված ծրագրերն ու միջոցառումները հետևյալն են.

- Գործազրուրկների, աշխատանքից ազատման դիսկ ունեցող, ինչպես նաև ազատազրկման ձևով պատիժը կրելու ավարտին վեց ամիս մնացած աշխատանք փնտրող անձանց մասնագիտական ուսուցման կազմակերպում,
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց աշխատանքի տեղավորման դեպքում գործատուին աշխատավարձի մասնակի փոխհատուցման և հաշմանդամություն ունեցող անձին ուղեկցողի համար դրամական օգնության տրամադրում,
- Ձեռք բերած մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքային փորձ ձեռք բերելու համար գործազրուրկներին աջակցության տրամադրում,
- Գործազրուրկին այլ վայրում աշխատանքի տեղավորման աջակցության տրամադրում
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց աշխատանքի տեղավորման դեպքում գործատուին միանվագ փոխհատուցման տրամադրում

ա) աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց աշխատանքային ունակությունների և կարողությունների ձեռքբերման համար միանվագ փոխհատուցում գործատուին

բ) աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց աշխատանքային ունակությունների և կարողությունների ձեռքբերման համար միանվագ փոխհատուցում գործատուին

- Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց փոքր ձեռնարկատիրական գործունեության աջակցության տրամադրում,
- Սեղոնային գրադարձության խթանման միջոցով գյուղացիական տնտեսությանն աջակցության տրամադրում,
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ և մասնագիտություն չունեցող երիտասարդ մայրերի համար գործատուի մոտ մասնագիտական ուսուցման կազմակերպում,
- Մինչև երեք տարեկան երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվող անձանց՝ երեխայի մինչև երկու տարին լրանալը աշխատանքի վերադառնալու դեպքում, երեխայի խնամքն աշխատանքին զուգահեռ կազմակերպելու համար աջակցության տրամադրում,

- Զբաղվածության ամենամյա պետական ծրագրի շղանակներում Հայաստանի Հանրապետության մարզերում նախատեսվում է իրականացնել «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքների կազմակերպման միջոցով գործազրկությունը ժամանակավոր զբաղվածության ապահովման» ծրագրեր: Ծրագրի իրականացման կարգը սահմանված է ՀՀ կառավարության 17.04.2014 թվականի թիվ 534-Ն որոշմամբ (21 հավելված): ՀՀ կառավարության 2020 թվականի սեպտեմբերի 29-ի N 1599-Լ որոշման հավելված 3-ով 2021 թվականին Արմավիրի մարզին հատկացվել է 12000.0 հազ. դրամ՝ «Վարձատրվող հասարակական աշխատանքների կազմակերպման միջոցով գործազրկությունը ժամանակավոր զբաղվածության ապահովման» 8 ծրագրեր իրականացնելու համար (Արմավիրի տարածաշրջան՝ 2, նախատեսվող ֆինանսական միջոցների չափն է 3000.0 հազ. դրամ, Բաղրամյանի տարածաշրջան՝ 4, նախատեսվող ֆինանսական միջոցների չափն է 6000.0 հազ. դրամ, Վաղարշապատի տարածաշրջան՝ 2, նախատեսվող ֆինանսական միջոցների չափն է 3000.0 հազ. դրամ):
- Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց անասնապահությամբ (տավարաբուծությամբ, ոչխարաբուծությամբ, խոզաբուծությամբ, թռչնաբուծությամբ) զբաղվելու համար աջակցության տրամադրում:

2021թ. մարզում զբաղվածության կարգավորման պետական բոլոր ծրագրերում կընդգրկվեն 467 շահառուներ, այդ թվում հաշմանդամություն ունեցող անձինք՝ 14, ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել շուրջ 202,987.4 հազ. դրամ ընդհանուր արժողությամբ ծրագրեր:

2021թ. մարզում կենսամակարդակի բարձրացմանն ուղղված նպաստների ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել շուրջ 2,581.9մլն. դրամ ընդհանուր արժողությամբ:

2021թ. սոցիալական պաշտպանության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 2,843.3 մլն դրամ:

VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ

7.1. Տրանսպորտ և ճանապարհաշինություն

Արմավիրի մարզը տարածքի հաշվով ամենախիտ ճանապարհային ցանց ունեցող մարզն է, որի ճանապարհային խտության բարձր աստիճանը կապված է միջային և տեղական ճանապարհների բարձր խտությամբ:

ՀՀ Արմավիրի մարզն ունի զարգացած տրանսպորտային ցանց, մարզի բնակչության 99%-ը ապահովված է մշտական երթուղային տրանսպորտային կապով: Արմավիրի մարզի հիմնական երթուղիները Բաղրամյանը, Արմավիրը և Վաղարշապատը միմյանց և Երևանին կապող երթուղիներն են: Մարզի համայնքներից մարզկենտրոն և տարածքային կենտրոններ գործում են 11 ավտոբուսային երթուղիներ և 11 միկրոավտոբուսային երթուղիներ: Մարզի համայնքներից դեպի մայրաքաղաք գործում է 4 ավտոբուսային և 12 միկրոավտոբուսային, իսկ դեպի այլ մարզեր՝ 3 ավտոբուսային և 2 միկրոավտոբուսային միջարգային կանոնավոր երթուղիներ:

Բեռնառուղկորավորակինադրումները մարզում հիմնականում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

Ոլորտի թույլ կողմերն են՝ տրանսպորտային միջոցների մաշվածությունը, ճանապարհային ենթակառուցվածքների մաշվածության բարձր աստիճանը, հատուկ կարիքներով և սահմանափակ ֆիզիկական հնարավորություններով մարդկանց համար նախատեսված ծառայությունների բացակայությունը: Ճանապարհաշինության ոլորտում իրականացվող քաղաքականությունն ուղղված է առկա ճանապարհային ցանցի հիմնանորոգմանը, վերականգնմանն ու պահպանմանը: Ոլորտում դեռևս շարունակում է առաջնային լինել ճանապարհների հիմնանորոգման հարցը, միջային և հանրապետական, մարզային և միջիամայնքային ճանապարհների անմիջիթար վիճակը՝ մարզային

(տեղական) նշանակության ճանապարհների զգալի մասը ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով տասնյակ տարիներ չեն նորոգվել, որի արդյունքում քանդվել են և դարձել տրանսպորտային միջոցների երթևեկության համար դժվարանցանելի: Նորոգման կարիք ունեն նաև կամուրջները, ուստի կամուրջների պահպանման համար անհրաժեշտ է նախատեսել ֆինանսական միջոցներ:

2021թ. ՀՀ պետական բյուջեով հատկացվել է 68.8 մլն դրամ՝ մարզային նշանակության ավտոճանապարհների պահպանման և անվտանգ երթևեկության ծառայությունների համար:

2021թ. նախատեսվում է համայնքների սուբվենցիայի ծրագրերով իրականացնել ասֆալտապատման աշխատանքներ:

2021թ. տրանսպորտի և ճանապարհաշինության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 1,584.2 մլն դրամ:

7.2. Խմելու ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Մարզի բնակչությանը կայուն, հասանելի, մատչելի և որակյալ խմելու ջրամատակարարման բարելավումը ոլորտի զարգացման նպատակներից է: Համայնքների շուրջ 52%-ում առկա է շուրջօրյա ջրամատակարարում:

Ոլորտի թույլ կողմն է՝ մարզում ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի մաշվածության խնդիրը, իսկ որպես սպառնալիք՝ ջրամատակարարման համակարգի կախվածությունը էլեկտրաէներգիայից:

2021թ. կշարունակվի Համայնքային ենթակառուցվածքների II ծրագիր, փուլ 3-Հայաստանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ենթակառուցվածք ծրագիրը, մասնավորապես.

Միջոցառման անվանումը	Ծրագրի արժեքը (հազ.դրամ)	Ֆինանսավորման աղբյուրը	Ֆինանսավորման իրականացման ժամկետները	2021թ. ֆինանսավորման չափը (հազ.դրամ)
Ջրամատակարարման և ջրահեռացման բաշխիչ ցանցերի վերանորոգում և անհատական ջրաչափերի տեղադրում*	1 838 696,2	ՎՎԲ, ԵՆԲ վարկային և ՀՀ կառավարության միջոցներ	2021-2023թթ.	447 809,0
Մարգարա համայնքի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի բարելավման աշխատանքների իրականացում	862 185,0	ԵՄ ՀՆԳ դրամաշնորհային և ՀՀ կառավարության միջոցներ	2021-2023թթ.	218 776,1

2021թ. ընթացքում ոլորտում ծրագրեր կիրականացվեն «Վեոլիա ջուր» ընկերության, պետական, համայնքային միջոցներով, սուբվենցիոն ծրագրերով:

2021թ. ջրամատակարարման և ջրահեռացման ոլորտի բյուջեն կազմում է 1,005.4 մլն դրամ:

7.3. Գաղափիկացում

ՀՀ Արմավիրի մարզը հանրապետությունում ամենագազաֆիկացված մարզերից է: Մարզի 97 համայնքներից 88-ը գաղափիկացված են, մնացել է լուծելու 9 համայնքների (Բերքաշատ, Արաքս(Էջմ.), Մեծամոր, Հայկաշեն, Լեռնամերձ, Երվանդաշատ, Բագարան, Արգինա, Կողբավան) խնդիրը:

2021թ. ևս մարզի համայնքներում «Գաղափրում Արմենիա» ՓԲԸ-ի կողմից նախատեսվում են իրականացնել ծրագրեր:

2021թ. նախատեսվում է համայնքներում սուբվենցիոն ծրագրերի շրջանակներում իրականացնել ոլորտային ծրագրեր:

2021թ. ակնկալվում է, որ մարզի չգաղափիկացված որոշ համայնքներում ևս կտեղադրվեն արևային կայաններ:

2021թ. գաղափիկացման ոլորտի բյուջեն կազմում է 70.0 մլն դրամ:

7.4. Էներգետիկա

Էներգետիկայի ոլորտի զարգացման նպատակներից է շենք-շինությունների, փողոցային լուսավորության և տարբեր նշանակության օբյեկտներում էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության մակարդակի բարձրացումը:

2021թ. մարզում կշարունակվեն ՌԴ աջակցությամբ իրականացվող Հայկական ԱԷԿ-ի N 2 էներգաբլոկի շահագործման նախագծային ժամկետի երկարացման ծրագրի շրջանակներում ենթավարկի տրամադրման աշխատանքները՝ 31.5 մլրդ դրամ գումարով: Ծրագրի շրջանակներում նոր աշխատատեղերի ստեղծում չի նախատեսվում:

2021թ. ևս «ՀԷՅ» ՓԲԸ-ի կողմից Արմավիրի մարզում նախատեսվում է իրականացնել ոլորտային ծրագրեր:

Նախատեսվում է ոլորտում իրականացնել պետական, համայնքային և մասնավոր միջոցներով մի շարք այլ ծրագրեր:

2021թ. էներգետիկայի ոլորտի բյուջեն կազմում է 31,757.0 մլն դրամ:

VIII. ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արմավիրի մարզի քաղաքաշինության ոլորտի հիմնախնդիրները կապված են բնակավայրերի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման, հանրակրթական դպրոցների, առողջապահական, մշակութային, նախադպրոցական, մարզական օբյեկտների, բազմաբնակարան և վարչական շենքերի հիմնանորոգման, բնակարանաշինության, բնակավայրերի բարեկարգման, բազմաբնակարան շենքերի կառավարման գործին պետական աջակցության, ինչպես նաև քաղաքաշինական այլ խնդիրների հետ:

Բազմաբնակարան բնակելի շենքերի տանիքների հիմնանորոգումը, համայնքների գյուղավոր հատակագծերի, շինարարական օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմումը քաղաքաշինության ոլորտի զարգացման նպատակներն են:

2021թ. կշարունակվեն Ասիական զարգացման բանկի ֆինանսավորմամբ (Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագիր), ՀՏՀՀ-ի կողմից 2020-2022թթ. իրականացվող Պտղունքի միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքները՝ 923.7 մլն դրամ ընդհանուր արժեքով, որից 2021թ. նախատեսված գումարը կազմում է՝ 300.0 մլն դրամ, ինչպես նաև 2021-2023թթ.

իրականացվող Փարաքարի միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքները՝ 1.7 մլրդ դրամ ընդհանուր արժեքով, որից 2021թ. նախատեսված գումարը կազմում է՝ 340.0 մլն դրամ:

Նախատեսվում է ոլորտում իրականացնել պետական, մասնավոր, համայնքների միջոցներով մի շարք ծրագրեր:

2021թ. քաղաքաշինության ոլորտի բյուջեն կազմում է շուրջ 138.4 մլն դրամ:

IX. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿԱՆԵՐԻՑ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

9.1. Տարածքային կառավարում

Մարզի երրորդ ռազմավարական նպատակն է՝ մարզային զարգացման ռազմավարության իրականացման ընթացքում մարզային և տեղական դերակատարների ակտիվության բարձրացումը և մարդկային կապիտալի կառավարման հմտությունների բարելավումը:

Մարզային և մարզի համայնքապետարանների աշխատակազմների պարտադիր վերապատրաստումները դարձել են կարողությունների զարգացման շարունակական գործընթացներ: 2021թ. նախատեսվում է մարզային և տեղական մասնագետների, մարզային ռազմավարության իրականացման սուբյեկտների շարունակական մասնագիտական վերապատրաստումների իրականացում (համապատասխան ծրագրերի առկայության դեպքում):

2021թ. տարածքային կառավարման ոլորտի առաջնահերթություններն են՝

-Մարզային և տեղական դերակատարների կարողությունների հզորացման նպատակով վերապատրաստումների կազմակերպումը,

-Հանրապետական միջոցառումներին մարզի ներկայացուցիչների մասնակցության ապահովումը.

-Մարզային աջակցությամբ կամ ուղղակի գործողություններով մարզում կատարված ներդրումների ծավալի ավելացումը,

-Մարզում չօգտագործվող պետական և համայնքային գույքի հաշվառումը, ըստ պիտանելիության աստիճանի դասակարգումը և իրականացվելիք ծրագրերի համար որպես արտադրական և գրասենյակային տարածքներ օգտագործելու համար սեփականատերերի հետ քննարկումների կազմակերպումը:

ՀՀ բարձր տեխնոլոգիական արդյունաբերության նախարարության կողմից 2021թ. իրականացվելու են՝

-«Մասնագետների պատրաստման ԲՈՒՀ-մասնավոր հատված համագործակցություն» ծրագիրը, որի շրջանակներում իրականացվելու են դասընթացներ շուրջ 16 տեխնոլոգիական ուղղություններով՝ նախատեսված ինչպես երևանաբնակ, այնպես էլ մարզաբնակ քաղաքացիների համար:

--«Վիրտուալ կամուրջ» ծրագրի մարզային բաղադրիչը, որը բացառիկ հնարավորություն է մարզերի սկսնակ ձեռներեցների համար մասնակցելու արտերացիոն ծրագրին, ձեռք բերելու ձեռնարկատիրական հմտություններ, ծանոթանալու աշխարհում տեղի ունեցող տեխնոլոգիական զարգացումներին և տեսնենցներին, զարգացնելու տեխնոգաղափարները:

- «Գաղափարից մինչև բիզնես» դրամաշնորհային ծրագրի «Մարզային համաշափ զարգացման փաթեթի» շրջանակներում դրամաշնորհներ են տրամադրվելու այն ստարտափներին, որոնք հիմնադրման օրվանից գործել են ՀՀ-ի որևէ մարզում կամ մի քանի մարզերում:

- «Համայնքային էլեկտրոնային կառավարման միասնական հարթակ»-ի (www.e-community.am) ստեղծման աշխատանքները (մեկնարկ՝ 2020թ.):

2021 թվականին ևս Արմավիրի մարզը կշարունակի համագործակցությունը նախկինում հաստատված կապերով, ինչպես նաև նոր կապերով՝ Արմավիրի մարզի տնտեսության զարգացմանը նպաստող ներդրումային հնարավորությունների բացահայտման, մարզում հնարավոր ներդրողների ներգրավման և մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը նպաստող համատեղ ծրագրեր իրականացնելու նպատակով:

2021թ. պետական բյուջեով հատկացվել է շուրջ 588.1 մլն դրամ ՀՀ Արմավիրի մարզում տարածքային պետական կառավարման ապահովման համար:

9.2. Տեղական ինքնակառավարում

2021թ. տեղական ինքնակառավարման ոլորտի առաջնահերթություններն են.

-Համայնքների խոշորացման գործնթացի կազմակերպումը,

-Նոր ձևավորվող համայնքների աշխատակազմերի կարողությունների հզորացումը,

-ՏԻՄ ընտրությունների արդյունքում նոր համայնքի ղեկավար ընտրված համայնքների, ինչպես նաև նոր ձևավորվող համայնքների զարգացման ծրագրերի մշակումը,

-Պետական նպատակային հատկացումներ՝ 2021թ. սուբվենցիաներ ստանալու նպատակով հայտերի մշակումը և սահմանված կարգով ներկայացումը, 2021 թվական տեղափոխված 2020թ. սուբվենցիայի ծրագրերի ավարտը:

2021 թվականին ըստացքում, ըստ անհրաժեշտության, կշարունակվեն մարզի բոլոր համայնքների էլեկտրոնային ծրագրում վարչական տվյալների թարմացման և մուտքագրման աշխատանքները:

2021թ. համայնքների տրամադրվող դուտացիաների չափը կազմում է 5,696,629.4 հազ. դրամ:

2021թ. ընթացքում նախատեսվում է շարունակել համայնքային ծառայողների ատեսավորման վերապատրաստման, ինչպես նաև համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնների մրցույթների անցկացման աշխատանքները:

2021թ. ընթացքում կիրականացվի համայնքների ավագանիների հերթական նիստերի անցկացման հսկողություն՝ ըստ ժամանակացուցիչի:

9.3. Քաղաքացիական հասարակություն

2021թ. նախատեսվում է շարունակել համագործակցության քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների՝ հասարակական, միջազգային կազմակերպությունների, զանգվածային լրատվամիջոցների, համայնքային միավորումների հետ:

2021 թվականին տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման համակարգերի գործունեության կարևոր ուղղություններից մեկը կլինի հասարակության լայն խավերի ընդգրկումը, մասնակցությունը մարզային և համայնքային զարգացման գործնթացներին: Համայնքների բնակիչների շրջանում իրավունքների և պարտականությունների մասին իրազեկության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների շարունակականության ապահովումը:

9.4. Արտակարգ իրավիճակներից բնակչության և տարածքների պաշտպանություն

Մարզում տեխնածին արտակարգ իրավիճակների ծագման հիմնական սպառնալիք են համարվում ՀԱԷԿ-ի վթարները, վտանգավոր նյութեր տեղափոխող ավտո և երկաթուղային տրանսպորտային միջոցների վթարները, քիմիական վտանգավոր օբյեկտներում առաջացած վթարները, իրդեհապայթունավտանգ օբյեկտների վթարները, ավտովթարները, կենցաղային իրդեհները:

2021 թվականին ևս բնական և տեխնածին աղետների ժամանակ բնակչության պաշտպանվածության խնդիրները մարզպետարանի ուշադրության կենտրոնում կգտնվեն: Գարնանային հնարավոր հեղեղումները կանխարգելելու նպատակով մարզի տարածքում պետք է կատարվեն հետևյալ միջոցառումները. հեղեղավտանգ տեղամասերի հետախուզում, վտանգավոր տեղամասերի հայտնաբերում, կանխարգելիչ աշխատանքների գնահատում, գետի հունի մաքրում և ափերի ամրացում, սելավատարի հունի մաքրում և ափերի ամրացում: Կարկուտի հետևանքներից խուսափելու համար անհրաժեշտ է մարզի մնացած համայնքներում շարունակել հակակարկուային կայանների և ցանցերի տեղադրման աշխատանքները:

Շենքերի և շինությունների փլուզումից, հնարավոր հետևանքներից խուսափելու համար նախատեսվում է իրականացնել դրանց ամրացման աշխատանքներ:

Ճանապարհատրանսպորտային պատահարների կանխարգելման նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել վթարային կամուրջների ամրացման և վերականգնման աշխատանքներ: Զմեռային սեղոնի համար ավագի և աղի պաշարների կուտակում, համապատասխան տեխնիկայի նախապատրաստում:

Ոիսկերի նվազեցման գործնթացում կարևորվում են սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման միջոցառումները, աղետների վերաբերյալ տեղեկատվական, վերլուծական, ինչպես նաև ազդարարման, իրազեկման աշխատանքների կազմակերպման և իրագործման դերը:

ՀՀ Արմավիրի մարզում իրականացվելու են սեյսմիկ վտանգի և ռիսկի գնահատման, սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման աշխատանքներ՝ համաձայն ՀՀ տարածքում սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման համալիր ծրագրի (ՀՀ կառավարության 1999թ. հունիսի 10-ի N 429 որոշում՝ պետական բյուջետային ֆինանսավորման սահմաններում և առկա կադրային ռեսուրսներով: ՀՀ կառավարության 2012թ. հոկտեմբերի 25-ի «Հայաստանի Հանրապետության մարզերի և բնակավայրերի զարգացման ծրագրերում սեյսմիկ ռիսկի գնահատման քարտեզների ներառման, արտակարգ իրավիճակների կանխարգելմանն ուղղված սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման միջոցառումների նախատեսման մասին» N 1351-Ն որոշմամբ ծրագրի շահառուներ են հանդիսանում ՀՀ մարզերն ու համայնքները:

ՀՀ կառավարության 2017թ. ապրիլի 6-ի նիստի N 14 արձանագրային որոշման 2-րդ կետով հավանության է արժանացել աղետների ռիսկի կառավարման ազգային ռազմավարությունը և դրա իրականացման գործողությունների ծրագիրը: 2021թ. պլանավորվում է համագործակցելով ՀՀ Ախ. ՓԾ Արմավիրի մարզային փրկարարական վարչության հետ, տարեկան պարբերականությամբ, աղետների ռիսկի կառավարման համայնքային ծրագրերի մոնիթորինգի և արդյունքների գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվություն ներկայացնել ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն:

ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության կողմից 2021թ. կիրականացվեն հետևյալ ծրագրերը.

-ՀՀ տարածքում սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման համալիր ծրագիր

-Հայաստանի Հանրապետության պետական հատուկ նշանակության ջրամբարների պատվարների սեյսմիկ խոցելիության գնահատման ծրագիր:

2021թ. ոլորտի ընդհանուր բյուջեն կազմում է շուրջ 6,288.5 մլն դրամ:

X. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Մարզի 2021 թվականի գործունեության ծրագիրը մշտադիտարկման կենթարկվի ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանի կողմից՝ առաջընթացի և մարզի ռազմավարական նպատակներին հասնելու առումով։ Կատարողական ցուցիչները տարեկան կիաղորդվեն և կգնահատվեն ՀՀ Արմավիրի մարզպետարանի կողմից, արդյունքները կներկայացվեն ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն։

XI. ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ 2021թ. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ

2021 թվականին ՀՀ Արմավիրի մարզի բոլոր ոլորտների ծրագրերի իրականացման համար պահանջվող ֆինանսավորումը կազմում է 57,302,122.3 հազ. դրամ, որից՝

• պետական բյուջեն	55,856,434.4 հազ.դրամ
-սեփական միջոցներ	21,834,226.0 հազ.դրամ
-վարկային միջոցներ	34,022,208.3 հազ. դրամ
• համայնքային բյուջեն	1,225,687.9 հազ.դրամ
• մասնավոր ներդրողներ	50,000.0 հազ. դրամ
• այլ աղբյուրներ	170,000.0 հազ.դրամ:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

- Հավելված 1 - ՀՀ Արմավիրի մարզի 2021 թվականի գործունեության ծրագրի դրամաբանական հենք
- Հավելված 2 - ՀՀ Արմավիրի մարզի 2021 թվականի գործունեության ծրագրով նախադասաված միջոցառումների ֆինանսավորումը՝ ըստ ոլորդների
- Հավելված 3 - ՀՀ Արմավիրի մարզի 2021 թվականի գործունեության ծրագրով նախադասաված բոլոր ոլորդների ամփոփ ֆինանսավորումը